Цана — Price 25 ¢

BIELARUS
401 ATLANTIC AVENUE
BROOKLYN 17
NEW YORK, N. Y.

БЕЛАРУС

BIELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER

ВЫДАЕ БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАЕ ЗАДЗІНОЧАНЬНЕ У ЗША.

ГОД XIII. № 73 | СТУДЗЕНЬ, 1962 | NEW YORK, N. Y., U.S.A. | JANUARY, 1962 | VOL. XIII. № 73

БАНКРУЦТВА КАЛГАСНАЕ ГАСПАДАРКІ БССР

ПАГРОЗА ГОЛАДУ У БЕЛАРУСІ

12 студзеня сёлета Хрушчоў пацьвердзіў лічбамі ведамы ўжо раней факт, што безаглядная эканамічная экспляатацыя Беларусі Масквою ды накіненыя Хрушчовым пляны калгаснага гаспадараньня, давялі земляробскую прадукцыю рэспублікі да банкруцтва. Хрушчоў у сваёй прамове ў Менску, сказанае да 1300 працаўнікоў сельскае гаспадаркі рэспублікі, падаў, што Беларуская ССР у 1961 г. магла даць усяго дзьве траціны спадзяванае колькасьці збожжа, на 20% менш ільнянога валакна, ды на 4 міліёны тон менш бульбы, што становіць абніжэньне на больш як траціну сярэдняе гадавое прадукцыі бульбы рэспублікі.

Катастрафальна нізкія зборы збожжа ды бульбы нішчаць усе пляны Хрушчова й Масквы ўзьняць жывёлагадоўлю й падвышыць мясную й малочную прадукцыю Беларускае ССР. У выніку, Масква не патрапіць выціснуць сабе зь Беларусі плянаваныя кантынгэнты загатовак. Продаж мяса дзяржаве ўжо ўпала на 20.000 тонаў. Адначасна, заміж абяцанага даўно партыйнаю прапагандаю й Хрушчовым дабрабыту, калгасьнікам давядзецца зазнаць яшчэ горшыя харчовыя недастаткі й магчыма, голад. Няўрода-ж лёну б'е моцна па тэкстыльнай прамысловасьці й прадукцыі вопраткі. А паколькі БССР дае 20% усяго ільнянога валакна СССР, дык спад прадукцыі рэспублікі будзе адчувацца ўва ўсім СССР.

Хрушчоў сьцьвердзіў таксама, што з прычыны нястачы корму, благога дагляду ды пошасьцяў, у БССР зьгінула 516.000 парасятаў і сьвіней. Каб ратаваць жывёлагадоўлю, Хрушчоў дамагаўся ад калгасьнікаў скарачэньня плошчы пад пасевы бульбы, а павялічэньне пад цукровыя буракі на корм жывёле. У гэтым вымаганьні яўны намер адабраць калгасьнікам магчымасьць дакармлівацца бульбаю ды збожжам, прызначанымі на корм для жывёлы. Буракі будуць заўсёды больш бясьпечныя перад галоднымі калгасьнікамі. Хрушчоў і ў гэтым выпадку рупіцца найперш аб долі калгаснае жывёлы, нядбаючы пра людзей.

Давяло да катастрафальнага спаду ўраджай Беларускае ССР колькі важных прычынаў савецка-маскоўскага гаспадараньня. Найперш, пасяўная плошча пад збажовыя культуры ды бульбу была значна абрэзаная ў выніку пасеваў накіненай Хрушчовым, а няпрыстасаванай да кліматычных умоваў Беларусі, кукурузы. Ураджайнасьць грунтоў падае й пасяўная плошча корчыцца, бо палі дзірванеюць таксама й з прычыны нястачы працоўных рук ды патрэбнае земляробскае снасьці для належнага ўрабляньня зямлі. Бальшыню прадукаванае ў рэспубліцы земляробскае снасьці, — машыны й трактары — Масква забірае заўсёды сабе, ці вывозіць іх у іншыя краіны імпэрыі, або за межы СССР на экспарт. Нястача-ж працоўнае сілы выкліканая Масквою штучна сталымі масавымі дэпартацыямі жыхарства Беларусі ў Сібір ды Казахстан. У сваёй прамове Хрушчоў нічога не сказаў пра тое, што дэпартацыі гэтыя будуць нарэшце спыненыя, але, наадварот, раіў выходзіць зь цяжкога палажэньня пасыланьнем на працу людзей свайго веку (67 год) і старэйшых.

Ураджайнасьць грунтоў падае яшчэ й у выніку недахопу ўгнаеньняў. Хоць у Беларусі ёсьць вялізарныя паклады мінэральных угнаеньняў, якія шырака эксплятуюцца, аднак-жа бальшыню й гэтае прадукцыі Масква забірае сабе, кіруе ў Казахстан ды іншыя краі свае імпэрыі, пакідаючы толькі невялікую частку для патрэбаў Беларусі.

Галоўная-ж прычына банкруцтва савецкае сыстэмы земляробскага гаспадараньня — поўная апатыя да ўсякае працы й сталы пасыўны апор калгасьнікаў Беларусі з прычыны мізэрнае платы за прыгонныя калгасныя працадні, хранічнага недахопу тавароў першае патрэбы, ды сталае загрозы прымусовае дэпартацыі на Сібірскую цаліну.

За даведзеную да поўнае руіны земляробскую гаспадарку Беларусі Хрушчоў вінаваціў у сваёй прамове ўсё й усіх, ды не спамянуў ён толькі запраўдныя прычыны й галоўных вінавайцаў: каляніяльную экспляатацыю Масквы, прыгонны савецкі калгасны лад і — самога сябе.

ПРАМОВА ПРЭЗЫДЭНТА КЭНЭДЫ У КАНГРЭСЕ ЗША

У сваей прамове ў Кангрэсе ЗША 11-га студзеня 1962 г., Прэзыдэнт Кэнэды, між іншым, сказаў, што: „У замежнай палітыцы нашай асноўнай мэтай застаецца й надалей мірная сусьветная сям'я вольных і незалежных гаспадарстваў, што маюць вольны выбар собскае палітычнае сыстэмы ды собскае будучыні, паколькі гэта ня будзе пагражаць свабодзе іншым. Мы сулім, — сказаў Прэзыдэнт, — сьвет вольнага выбару, а камуністыя суляць — сьвет прымусу. Мінуўшчына-ж паказвае ясна, што свабода, а ня прымус узносяць сьвет на хвалі будучыні".

У гэтай сваей справаздачнай прамове Прэзыдэнт прысьвяціў шмат увагі й нутраным справам, кажучы, што " . . . калі мы не патрапім зьдейсьніць свае ідэалы ў сябе ўхаце, дык ня можам спадзявацца, каб прынялі іх іншыя".

Прэзыдэнт прыгадаў і новыя пляны: ходаньне зь няпісьменнасьцай дарослых (аднэй з прычынаў беспрацоўя), зьмены падаткавае сыстэмы, зьмены ў земляробскіх законах, у ахове здароўя ды інш.

Прэзыдэнт падаў гэтаксама Кангрэсу праект 5-годнага „Акту пашырэньня гандлю", які мае за мэту паступова панізіць мыта і ў ЗША і ў краінах Эўрапэйскага „Агульнага рынку" на тыя тавары, якія вырабляюцца пераважна ў Амэрыцы ці Заходняй Эўропе.

Кагадзе атрыманая вестка, што ў Брусэлі асягненая згода паміж усімі краінамі Эўрапэйскага „Агульнага рынку", якая робіць магчымым падпісаньне новага пагадненьня між ЗША й краінамі „Агульнага рынку" аб зьніжэньні мыта на тавары на 20%. Як ведама, да краінаў „Агульнага рынку" належаць Зах. Нямяччына, Францыя, Італія, Галяндыя, Бэльгія й Люксэмбург. Цяпер, калі між сябрамі „Агульнага рынку" асягненая поўная згода, да яго, пэўне,далучыцца й Ангельшчына.

ПАМЕР Я. ГАПАНОВІЧ

Нас паведамляюць, што 20 травеня мінулага году ў Варшаве памёр сэньёр варшаўскае беларускае калёніі сьв. пам. Язэп Гапановіч.

Я. Гапановіча добра ведала ці адно пакаленьне беларусаў, што воляю лёсу траплялі ў Варшаву. Ён ветліва спатыкаў усіх, даваў парады і шмат чым дапамагаў.

Няхай лёгкай будзе яму варшаўская зямля!

СТАРШЫНЯ РАДЫ БНР У НЮ-ЕРКУ

У сераду 10-га студзеня 1962 г., у Ню-Ёрк прыбыў на параплаве „ЮнайтэдСтэйтс" Старшыня Рады БНР, інж. Мікола Абрамчык.

Як даведваемся, сп. Прэзыдэнт мае намер быць тутка да паловы сакавіка й наведаць усе большыя беларускія асяродкі ЗША й Канады.

КРЫВАДУШНЫМ АБАРОНЦАМ МОВЫ

Маскве мала [illegible]ых міліёнаў беларускіх нявольнікаў, якіх заграбла яна ў сваё прыгоннае царства ды развалаквае сяньня па імпэрыі на катаржныя працы ў саўгасах Казахстану ці Сібіру. Карціць яе заманўць да сябе яшчэ й беларусоў вольнага сьвету, каб прымусіць і іх адбываць катаржную службу. Вось таму для прапаганды сярод эміграцыі Масква не шкадуе ані часу, ані грошы. Гадамі ўжо вядуцца адмысловыя радыёвыя перадачы пабеларуску для эмігрантаў. Для іх-жа выдаецца й няпрошана дармова рассылаецца й вульгарная газэціна „Голас", які, каб прыхаваць ягоныя партыйныя маскоўскія канцы, названы голасам „радзімы".

Ды вынікі ўсіх гэтых настырлівых завіханьняў каля душы беларускага эміграната — горш чым мізэрныя. Адзін-другі з эмігрантаў старых, нясьведамы запраўднага палажэньня на бацькаўшчыне, мо' й даўся ашукаць. Але гэта й усё. Вось каб нейк бліжэй падыйсьці да беларускага эміграната, каб убіцца ў ягоную ласку й давер, рэдактары беларускага „па форме" маскоўскага „Голасу" кінуліся на спосаб асаблівы: яны пачалі зьмяшчаць чорнасоценныя лісты - нападкі на беларускую мову. Самі-ж рэдактары выступілі нібы ў яе абароне, зь яўным намерам пафарсіць перад беларусамі вольнага сьвету: „Бачыце, якія мы шчырыя патрыёты!".

Тактыка надта-ж прымітыўная, разьлічаная на нясьведамых справы. Такіх, якія-б ня зналі, як Масква ў запраўднасьці „шануе" беларускую мову, на эміграцыі хіба із сьвечкаю шукаць. Кажнаму-ж ведама, якая бессаромная русыфікацыя ад год шалее ў Беларускай ССР. У вышэйшых навуковых і навучальных установах Беларусі беларускую мову ўжо блізу усюдых Масква падмяніла расейскаю. Тое-ж цяпер праводзіць яна і ў сярэднім ды пачаткавым школьніцтве. Ідзе адначасна й русыфікацыя друку, прэсы, усяго культурнага й палітычна-дзяржаўнага жыцьця рэспублікі.

Нават і сэсіі найвышэйшае дзяржаўнае ўстановы, „савету БССР", які мае раўняцца парлямэнту ў дэмакратычным ладзе, — у рэспубліцы, у якой больш 80% жыхароў беларусы, праводзяцца не на мове народу, намінальнага гаспадара рэспублікі, а на мове каляніяльнае адміністрацыі гэтае рэспублікі — мове расейскай. Вось гэткая павага й пашана беларускай мове сяньня у самой Беларусі пад вялікадзяржаўным маскоўскім ботам.

Дык няма што пісакам „Голасу" лішня марнаваць свае агітпропаўскія таленты на стэрыльную дыскусыю з дажываючымі ўжо свой старэчы век і нікому непагрозьлівымі эміграцкімі чорнасоценцамі ці рэнэгатамі, на якіх існаваньне й зьвягу й так ніхто не зьвяртае аніякое ўвагі, за выняткам „нацыянальна блізкога" ім „Голасу". Рэдактары газэціны куды больш пераконліва выявілі-б патрыятызм, калі-б вось яны выступілі супроць гвалтоўнае русыфікацыі ды сьпіханьня беларускае мовы да ролі мясцовага калгаснага дыялекту ў беларускай-жа й „незалежнай", і „суврэннай" дзяржаве — БССР!

Уся цырковая гульня ў „патрыётаў" — толькі лішня змарнаваныя працадні пісакаў „Голасу". Эміграцыя беларуская й так добра ведае, што служаць яны не беларускаму народу, а вялікадзяржаўніцкай Маскве. А асабліва не павераць ім

(Канец на 2 бач.)

ПАДЗЯКА

Галоўная Управа БАЗА й рэдкалегія газэты „Беларус" выказваюць шчырую падзяку Акруговай Управе БАЗА Ню-Ёрк за аплату выданьня гэтага, 73-га нумару „Беларуса", у суме 200 даляраў.

Гэты прыгожы чын Акруговае Управы БАЗА хай-жа будзе прыкладам і для аддзелаў БАЗА й для іншых беларускіх арганізацыяў.

BIELARUS
Byelorussian newspaper published by
BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, INC.
National Headquarters
401 Atlantic Avenue
Brooklyn 17, New York, USA. — Tel.: MAin 5-9352.

БЕЛАРУС — Беларуская газэта ў Амэрыцы
Рэдагуе Калегія. Падпіска зь перасылкаю 4.00 дал. на год.

НА ПАРОЗЕ 1962 ГОДУ

Новы год беларуская эміграцыя вольнага сьвету сустракае зь немалымі дасягненьнямі за сабою, ды разам і зь яшчэ большымі патрэбамі й заданьнямі наперадзе.

Для належнае ацэны вялічыні й вагі праробленае новаю беларускаю эміграцыяй працы адно ў ЗША, трэба ўсьведаміць сабе факт, што пачынаць усё даводзілася зь нічога. Нашая старая эканамічная эміграцыя, хоць лічбова й вялікая, але нацыянальна нясьведамая, без асьветы, не стварыла й не пакінула ніякіх гатовых арганізацыйных хвормаў культурна - нацыянальнага, гаспадарчага й рэлігійнага беларускага жыцьця.

Як-бы карыснаю яна не паказалася для самое Амэрыкі сваім першаякасным людзкім матар'ялам, з нацыянальнага гледішча была яна толькі бязвольнаю этнічнаю масаю, на якой жыравалі чужыя, галоўна расейскія й польскія, палітыкі й арганізацыі. Сяньня, ужо, ў працэсе свайго натуральнага выміраньня, старая эміграцыя адыйходзіць з жыцьцёвае арэны ў поўнае забыцьцё, бо ня здолела пакінуць па сабе нейкага памятніка - спадчыны свайго існаваньня й свае нацыянальнае дзейнасьці.

Новая эміграцыя, малая лікам, але сьведамая сваіх нацыянальна - палітычных мэтаў, не спалохалася вялічыні й вагі свайго гістарычнага заданьня, і таму за кароткі ўжо час здолела стварыць патрэбныя арганізацыйныя хвормы, ды патрапіла сьведамасьць і веду аб існаваньні Беларусі, беларускага народу й яго нацыянальна-вызвольнага змаганьня данесьці ў самыя вярхі амэрыканскіх палітычна-дзяржаўных кругоў.

Ясна ўжо сяньня, што нават толькі дагэтуляшняю працаю новая эміграцыя сваё гістарычнае існаваньне апраўдала. Сьветчыць пра гэта й крэшчэндо вульгарных напаткаў на яе бальшавіцкае Масквы праз прэсу й радыё БССР, ды адмыслова для эмігрантаў выдаваныя газэціны й друкі.

Масква выразна вядзе наступ на беларускую эміграцыю з мэтаю яе дэзарганізаваць, маральна й палітычна зламаць, ды ў канцы ліквідаваць шляхам перавозу ў СССР. Гэта найлепшы довад таго, што дзейнасьць эміграцыі сяньня асабліва моцна трывожыць маскоўскага акупанта беларускае зямлі. Найлепшы адказ на гэты наступ — узмацняць далей палітычна-грамадзкую актыўнасьць кансалідацыяй і каардынацыяй сваіх сілаў ды ліквідацыяй самаедных нутраных палітычных, груповых, рэлігійных і асабістых сварак.

КРЫВАДУШНЫМ АБАРОНЦАМ МОВЫ

амэрыканскія беларусы, якім ня трэба й у БССР ехаць, ані нават чытаць тамашнюю прэсу, каб наглядна пабачыць „пашану" Масквы да мовы беларускага народу. Прыклады гэтага „жывыя" ходзяць тут, па Амэрыцы.

Гадамі вось ужо блытаецца па Ню Ёрку „таварышч Александр Раманавіч Сітнікоў", — шышка не малая, бо сакратар дэлегацыі БССР пры Задзіночаных Нацыях. Сам Сітнікаў цьвердзіць, што ён па нацыянальнасьці беларус, хоць пабеларуску — ні бэ, ні мэ. Ён — прыклад таго, як бальшавіцкая Масква сваім гадунцом „із інародцаў" спачатку выразае іх родны язык (пэўне-ж, разам і з душою), і толькі тады як янічараў вязе на паказ за мяжу, — пагуляць на службовым ланцужку МГВ у „беларускага дыплямату".

З прычыны свайго абязьвечаньня роднай мовай „дыплямат" вось гэты трапляе ня раз і ў зусім недыплихматычнае палажэньне. Калі раз у прыватнай гутарцы із Сітнікавым амэрыканцы дазналіся, што ён рэпрэзэнтуе ў ЗН народ, мовую якога й гутарыць ня ўмее, дык вызалі вялікае зьдзіўленьне. Для іх гэта была такая-ж неспадзеўка й сэнсацыя, — казалі яны, — як, для прыкладу, каб гішпанскі дэлегат раптам прызнаўся, што ён умее гаварыць паангельску, але не пагішпанску. Зьбянтэжаны Сітнікаў стаў бараніцца, што ў дэлегацыі ён гэткі не адзін, а такія там блізу ўсе, ды што гэта хутка будзе папраўлена, бо вось сам старшыня дэлегацыі, „товарищ Грязнов" пачаў ужо браць лекцыі беларускае мовы!

Вось гэткую вялікадзяржаўную „павагу" Масквы да мовы беларускага народу „Голас радзімы" й намагаецца прыхаваць перад эмігрантамі крывадушнай чорнасоценнай „дыскусіяй" пра мову. На вінаватым заўсёды „шапка гарыць".

Я. М.

ПАДЗЯКА

Акруговая Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ў Ню Ёрку складае шчырую падзяку ніжэй паданым асобам, што дапамаглі ў арганізацыі сустрэчы Новага 1962-га году: Натальля Кушаль, Яніна Каханоўская, Поля Клінцэвіч, Пётра й Вера Зыбайлы, Вера й Францішак Бартулі, Ольга й Пётра Правілы, Ганна й Кастусь Мярлякі, Казя й Васіль Юрцэвічы, Джоан й Вячаслаў Станкевічы, Антон Шукелойць, Аляксандра Міцкевіч, Янка Ніхаёнак, Ніна, Аркадзь і Павал Кавалі, Фёдар Хаміцэвіч, Янка Казьлякоўскі, Ольга Мельяновіч, Тацяна Каралевіч, Ганна Мельяновіч.

Старшыня Акругі БАЗА Ню Ёрк
Д. Клінцэвіч.

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ

Акруговая Управа БАЗА ў Ню-Ёрку паведамляе сваіх сяброў ды Беларусаў Ню-Ёрку й ваколіцаў, што пры БАЗА арганізуецца ЦЭНТАР АХОВЫ ЗДАРОЎЯ, заданьнем якога будзе сыстэматычны штогадовы мэдычны агляд зацікаўленых Беларусаў.

Кіраўніком Цэнтру Аховы Здароўя будзе др. Ул. Набагез. Асыставаць яму будуць сп-ні Н. Рагуля й М. Казьлякоўская, да якое й просіцца зьвяртацца дзеля запісу на чаргу.

Агляды пачнуцца першага лютага сёлета й будуць праводзіцца што чацьвер, ад гадз. 7 да 9 увечары ў памешканьні БАЗА на 401 Атлянтык эвэню ў Брукліне.

Сябры БАЗА плацяць за агляд усяго адзін даляр, дзеці 50 цэнтаў. Не сябры — падвойна.

Беларусы, што жадаюць прайсьці лекарскі агляд у чацьвер 1-га лютага, павінны неадкладна зарэгістравацца ў сакратара Акругі БАЗА.

ВЫЙШЛІ З ДРУКУ

■ Чародны, 14-ы нумар рэлігійна-грамадзкага часапісу праваслаўных беларусаў „Голас Царквы", выдаваны ў Ню-Ёрку,
108 Wyckoff Street,
Brooklyn 1, N. Y.
На зьмест часапісу складаюцца: Калядное Архіпастырскае пасланьне, Наш час, Новы Амэрыканскі закон для БАПЦ, апавяданьне „Ласка дзіцятка", Усеправаслаўная канфэрэнцыя на Радосе ды хроніка царкоўнага жыцьця.

■ № 23 каталіцкага часапісу „Сяўбіт" за лістапад - сьнежань, выдаванага а. Ф. Чарняўскім у
58 Grove Street
Amsterdam, N. Y.
На зьмест часапісу скляліся: Калядное прывітаньне й шэраг артыкулаў ды гутаркаў на рэлігійна-грамадзкія тэмы.

■ **Беларуская Моладзь** — № 12 за кастрычнік-сьнежань 1961 г. бач. 24.
Зьмест часапісу багаты й цікавы.
Адрыс рэдакцыі: 401 Атлянтык Авэ. Бруклін 17, Н. Ёрк.

■ *Losik, Anton.* Bielaruski Pravapis. Miensk, 1943.
Правапіс беларускай лацінкі. Перавыданьне фотадрукам.
Выд. а. Ф. Чарняўскі. Цана 1 дал. Набыць можна ў рэдакцыі „Сяўбіт".

ПЕРАСТУПІЎШЫ ПАРОГ НОВАГА ГОДУ

Стары 1961 год, зь якім мы ўчора разьвіталіся, не адразу старым да нас прыйшоў. Помню, калі 1960 год, ледзь ногі перастаўляючы, адыйходзіў у даўніну, дык 1961-ы, хоць скочыў праз парог падзіцячаму, але гуку нарабіў, вядома — маладосьць! Як і ў іншых мясьцінах, дзе яго сустракалі, гэтак і ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Нью-Ёрку, людзі паднавіліся адразу, калі Новы год зьявіўся. З музыкай, гукам, трэскам, з прывітаньнямі й вясёлым гоманам узьняліся прысутныя напярэймы новаму гаспадару. Надзея, як і штораз у гэткіх абставінах, зырлкімі колярамі ўквяціла й людзей і залю: кветкі, папяровыя шапкі, блiскучыя дэкарацыі, істужкі, сьмех ды гоман, — выявілі яе навочна й бяз сумліву.

Пасьля падлікаў таго, што мінула, нашая грамада занялася перш за ўсё плянамі, новымі плянамі. Гэтыя пляны яшчэ толькі пачалі засейвацца і ў галовах кіраўнікоў нашых арганізацыяў, і ў галовах новага Беларуса - Амэрыканца нагул.

У міжчасе, праваслаўныя сьвяткавалі Каляды, моладзь сустракала стары Новы год, дзеці віталі Дзеда-Мароза, а ўсе разам — шукалі правесьці добра час пры нагодзе. Першы паўмесяц гэтак і пракаціўся ў нагодах ды . . . мроях.

Доўга, аднак, пры мроях заставацца было нельга, трэба было іх праводзіць у жыцьцё. Арганізаваныя адзінкі пачалі гэта рабіць... паседжаньнямі. Тыя, што хацелі зарабіць у касу лішні грош, узяліся за забавы, „аладкі", вечарыны. Іншыя, каму на шыю арганізацыя „вытычныя" ўзваліла, сядзелі ды ламалі галовы, як вытхнуцца із імі. Словам — кажны сабе. Адзіная рэч, дзе ўсе разам былі патрэбныя — гэта 25 Сакавік. Давялося-ткі папацець, каб з гэтай імпрэзай справіцца.

Аб асабістых удачах цяжэй гаварыць, бо й хто каго ведае, як ён свае пляны „выяўляў", каб зь імі, гатовенькімі, у новы год уступіць. Аднак, сёе-тое ведамым сталася. Прыкладам, адным з найбольш дэманстрацыйных выступленьняў мінулага году было, што нехта А. гвалтам пакінуў базу й сеў на сваёй базе. Прычынаю, як кажуць, паслужыў іншы А., гаворачы батанічнымі тэрмінамі, А. зь сямейкі расьцінаў „коласавых". ...эвіч часьцей пачаў наракаць на сваю „страху" — відаць, зьявілася магчымасьць дастаць грошы, каб купіць новы „Мэркуры". Р. пачаў думаць пра новую, собскую хату. З. — гэтаксама пра хату. На старым месцы яму, як быццам, жыцьцёвае прасторы (лебенсраўму) не ставала. Б. — ўзяўся часьцей за Нью-Ёрк выяжджаць, а чаго? — цяжка сказаць, мусіць жаніцца ўздумаў. Тыя думалі сына жаніць. Іншыя— дачку замуж аддаваць. А ладны статак старых кавалераў, „дзяцюкоў" — адно бэсьціў пры кажнай нагодзе свой лёс, папіваючы чаркаю.

Мясаед вызначыўся параю вечарынаў ды запусьціўся „аладкамі". „Ага, што да вечарынаў. На іх завёўся няўпрыцям сгогі „рахунковы" этыкет. Калі на вечарыне, ладжанай, скажам, аднэю часткаю грамадства было зь іншае часткі ўсяго 5 асобаў, дык на вечарыну, ладжаную гэтаю іншаю часткаю, прыходзіла гэтаксама адно 5 асобаў, ня больш, зь першае часткі, хоць мо' каму й хацелася пагуляць, аж плакаў! За ўсім гэтым ня згледзеліся, як на носе ўжо быў і сакавік. „Начальства" загадзя нюхалася з найбольшымі рыбамі ў Амэрыцы, каб іх як-небудзь прынадзіць у Білтмор гатэль на 25-га. І праўда, калі гэты дзень надыйшоў, у гатэлі, побач із нашымі келбамі ды плоткамі, выплылі й заакіянскія сарты рослае рыбы. „Начальства" цешылася: яно й адчыняла імпрэзу й вяло яе й зачыняла. Адно, ці ўдалося яму якую рыбіну пасьлей на кухню даставіць — няма ведама (яно, праўда, хвалілася, што ўжо й патэльня грэлася). Але ўдача была.

Пасьля спалучанага із Сакавіком рыбнага базару, пачалася вясна. У гэтую пару тутка, на Пятай эвэню прыймаецца ляяльнасьць. Нашыя яе штогод здавалі. Але гэтым разам здалі ня ўсе: хто першы дабег — здаў, а тыя, што трохі (гэтак на гадзінку) спазьніліся, разьлічаючы на спазьненьне іншых, дык толькі страцілі свае 30 цэнтаў на „за дарогу". Але — ня бяда: ўсе спаткаліся зараз-жа на вясельлі ў К. (мэ-э). І там дык ужо ўсе былі ляяльныя: ад пачатку да канца. Ня толькі пры пачосцы, але й як маладую пару дарылі, бо-ж сам маладых — ўжо ведамы ў Амэрыцы, на хвалях эфіру, як кажуць, лунаў, а хто-ж яго знае, да чаго ён яшчэ дарасьце ў будучыні!

З прыходам травэня пацяплела на дварэ. Пагарачала й нашая грамада. Набліжалася важная падзея — 9-ты Кангрэс БАЗА. Галоўная Управа раз-па-разе „па-

ГРАМАДЗТВА—ПАЭТЦЫ

Дзеля адзначаньня 40-х угодкаў літаратурнай і грамадзкай дзейнасьці паэткі Натальлі Арсеньневай быў загадзя створаны адмысловы камітэт із старшыняў Нью-Ёрскіх беларускіх арганізацыяў: Галоўнае й Акруговае управаў Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня, Беларускага Інстытуту Навукі й Мастацтва, Царкоўнае Рады парахвіі сьв. Кірылы Тураўскага, Беларускага Каталіцкага Згуртаваньня „Рунь", Жаночага Згуртаваньня БАЗА, Беларуска-Амэрыканскае Дапамогі, Задзіночаньня Беларускіх Вэтэранаў, Беларуска-Амэрыканскага Акадэміцкага Таварыства й Нью-Ёрскага аддзелу Згуртаваньня Беларускае Моладзі ў Амэрыцы. На сваім паседжаньні камітэт пастанавіў ушанаваць угодкі паэткі ўрачыстым банкетам з рэфэратам і мастацкаю часткаю.

Банкет у гонар юбіляркі адбыўся ў нядзелю 17-га сьнежня 1961 г. у залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру. Урачыстасьць была адчыненая старшынём прэзыдыюму арганізацыйнага камітэту К. Мерляком, пасьля чаго Яго Высокапрасьвяшчэнства Уладыка Васіль прачытаў малітву, а памаліўшыся, прывітаў юбілярку з днём ейнага сьвята. Малыя дэкляматары вершаў Натальлі Арсеньневае: Аня Бартуль, Юлік Мярляк, Юрка Курыла й Ліда Рагуля даручылі паэтцы прыгожыя букеты чырвона-белых ружаў ды гвазьдзікаў ад Царкоўнае Рады, беларускіх арганізацыяў ды грамадзтва. Першым з немалое чаргі прамоўцаў выступіў старшыня Галоўнае Управы БАЗА сп. Мярляк, які ў кароткай прамове прыгадаў грамадзкія заслугі юбіляркі, зь якой яму давялося працаваць апошніх колькі год, ды запрапанаваў тост за ейнае здароўе й памысьнасьць у далейшай працы.

Рэфэрат аб жыцьці й творчым шляху Натальлі Арсеньневай прачытаў др. В. Тумаш. Як ілюстрацыя да яго былі дэклямацыі вершаў паэткі. Гэтак, — Ліда Рагуля зь вялікім пачуцьцём прадэклямавала верш „Ня плачце", Аня Бартуль — верш „Беларусь, наша Маці-Краіна", а Юлік Мярляк — верш „Таксама, як яны".

З прыгожым, даўжэйшым прывітаньнем - успамінамі выступіў др. В. Жук-Грышкевіч, былы і адзіны на эміграцыі калега юбіляркі па культурнай працы ў Першай Віленскай Беларускай Гімназіі ў Вільні, які спэцыяльна прыехаў на ўрачыстаць з Канады. Ад свайго імя, а гэтаксама ад імя заступніка старшыні Рады БНР сп. А. Стагановіча і праф. А. Адамовіча, вітаў паэтку сп. Я. Запруднік. Ад імя Беларускіх Вэтэранаў із кароткім, шчырым прывітаньнем выступіў сп. Ул. Курыла.

У мастацкай частцы і юбілярку й гасьцей усьцешылі прыгожым выкананьнем твораў на словы паэткі нашыя мастакі — Ліза Маркоўская й Пётра Конюх. ЛізаМаркоўская прасьпявала „Калыханку", муз. А. Карповіча й „Мроі" ды „Песьню", муз. Э. Зубковіч. Пётра Конюх выканаў із вялікім уздымам колькі рэчаў з клясычнага рэпэртуару ў перакладзе Натальлі Арсеньневай: „Трапак" з „Песьняў сьмерці" камп. Мусоргскага, „О, чаму я люблю цябе, ноч". Чайкоўскага, ды інш. Акампаніявала сьпеваком праф. Э. Зубковіч.

Пасьля мастацкае часткі прамаўлялі, вітаючы юбілярку ды прыгадваючы свае із ёю сустрэчы ў мінулым, сп. Ч. Ханяўка ад аддзелу БАЗА Нью-Джэрзі, сп. Д. Клінцэвіч ад Нью-Ёрскае акругі БАЗА, сп. І. Казьлякоўскі ад царкоўнае рады парахвіі сьв. Кірылы Тураўскага, сп. Ф. Бартуль ад Каталіцкага Згуртаваньня „Рунь", сп-я Вера Бартуль ад Жаночага Згуртаваньня, інж. В. Русак ад Беларускага Акадэміцкага Таварыства й сп. А. Шукялойць ад Беларуска - Амэрыканскае Дапамогі. Апошні прамоўца падаў думку ўшанаваць юбілярку ў 40-я ўгодкі ейнае літаратурнае дзейнасьці выданьнем зборніка твораў. Ініцыятыва гэтая была з энтузыязмам прынятая прысутнымі, якія адразу й пачалі зборку грошай на гэтую мэту.

Пры канцы банкету, сп. К. Мярляк прачытаў вынятківі із шматлікіх пісьмовых прывітаньняў, прысланых на адрыс арганізацыйнага камітэту.

А тады — выступіла сама паэтка, якая вельмі ўдала прадэклямавала два свае вершы: „Варта жыць" і „Тваё імя", прынятыя бурнымі воплескамі.

Урачыстасьць скончылася сьпяваньнем папулярных, улюбёных на эміграцыі песьняў на словы юбіляркі.

А. Ш.

За прэзыдыяльным сталом: др. В. Грышкевіч, гэн. Ф. Кушэль, Уладыка Васіль, Натальля Арсеньнева, др. В. Тумаш, сп-ня Г. Мярляк і сп. К. Мярляк.

ВОДГАМАН ПРЫЗНАНЬНЯ

Саракавыя ўгодкі літаратурнае творчасьці Натальлі Арсеньневай шырокім водгукам адбіліся сярод беларускае эміграцыі. Шмат хто вітаў пісьменьніцу асабіста — словам, краскамі, песьняю,— на адмысловым прыняцьці, ладжаным беларускімі арганізацыямі Нью Ёрку. Згодна адгукнуліся на ўгодкі й беларусы іншых краінаў вольнага сьвету, і ў першую чаргу сябры па пяры, пісьменьнікі ды мастакі-музыкі, паколькі паэзія Арсеньневай была заўсёды ў асабліва жывым творчым кантакце з нашым музычным мастацтвам.

Ужо на сьвяткавальнай бяседзе прызнаньне доўгім гадам літаратурнае працы паэткі песьняю склалі ведамая сьпявачка Ліза Маркоўская й слаўны бас Пётра Конюх, выконваючы, пры фартапіяннным удзеле праф. Эльзы Зубковіч, колькі твораў паэткі, пакладзеных на ноты кампазытарамі Э. Зубковіч ды Алесем Карповічам. Кампазытар М. Куліковіч, музычная дзейнасьць якога асабліва цесна зьвязаная з паэтычнаю творчасьцяў пясьняркі, у дасланым прывітаньні пісаў:

„У самыя цяжкія й жудасныя часы, на зямлі зруйнаванае й скрываўленае Радзімы, паэзія Арсеньневай цьвіла ружовымі краскамі. Яна ня толькі напаўняла сэрца рамантычнай прыгажосьцяй, але й клікала да змаганьня . . . Опэры „Лясное возера", „Усяслаў Чарадзей", апэрэта „У вырай", песьня-паэма „Кастусь Каліноўскі", гімны Айчыне, ваяцкія песьні, чулая рамансавая лірыка, — усё гэта незабыўныя памяткі тых змрочных, але й багатых мастацтвам дзён . . . Хай і надалей захоўваюцца дзве душы паэзіі Арсеньневай: душа палымяннай змагаркі й — душа замілаванага лірыка . . ."

Добра ведамая беларускаму грамадзтву ЗША опэрная сьпявачка Надзея Градэ ў сваім прывітальным лісьце сьцьвердзіла, што „ніхто так глыбока й прачула ня можа зразумець аўтара, як той, каму даводзіцца творы ягоныя выконваць, каму

(Канец на 4 бач.)

сядала", пісала, на ратата-ры адбівала, рассылала. Мясцовыя аддзелы „пасядалі" таксама. Зразумела, пры гэтым-жа й кампаніі нейкія вяліся. Хто што каму на вуха шаптаў — гэта сакрэт. Але выбары дэлегатаў на Кангрэс паказалі, што нешта ўсё-ж было. Спрынгфілд, прыкладам, мусіць-ткі быў „нашаптаны". Нью-Ёрк, здаецца, гэтаксама шаптаўся, але выглядае, што знахары „задзяўблі" ня тую малітву, бо выбары дэлегатаў атрымаліся даволі цікавыя. У аддзелах, здаецца, шапталі мала, або й зусім.

Надыйшоў нарэшце й сам Кангрэс. Старое начальства даволі рана пачало сноўдацца з кута ў кут па залі. Галоўны старшыня, ведама выношваў у галаве сваю справаздачу, думаючы: „я вам пакажу, што я нарабіў за два гады". З часам і адзін-другі дэлегат зьявіўся, зарэгістраваўся, прывітаўся... Марудна была, а ня зборка. Аж каля адзінаццатай неяк пачалі. Як і заўсёды — прывітаньні, прэзыдыюм і разумныя нарады, як ляпей і паводля правілаў рабіць. Пасьля галоўны старшыня сыпануў справаздачу, а бурныя воплескі яе пацьвердзілі.

Аддзелы чыталі свае справаздачы цішэй, за вынятком, можа, Кліўлэнду. Чыталіся яшчэ й розныя асьветчаньні ды ім падобныя чытані. А тады — была вячэра. Смажаных курэй на стол навалілі — еш, расьперажася. Шмат хто гэтак і зрабіў.

Другі дзень Кангрэсу быў тужэйшы. Ведама, учарайшыя куры й да кураў, учарайшыя гутаркі із сябрамі — шмат каму абцяжылі жывот, ну, а іншае— быў гэта дзень выбараў. Тут некаторыя, каму трэба й ня трэба было, выказаліся нібы супроць старое управы, а папраўдзе — супроць, хіба, усяе грамады, як да нічога ня здольнае. Пасьлей адылі ўсе гэтыя выказваньні перакруціліся да гары нагамі, бо дэлегаты тую-ж управу на другую кадэнцыю выбралі.

Недзе ў травені адзін з „мройнікаў", Р., ужыцьцявіў свае мроі: купіў хату й адразу ў яе ўвабраўся. З жонкаю, зь дзецьці, із фартап'янай. Неўзабаве пасьля яго іншы „мройнік" купіўткі самаход „Мэркуры". Купіў і пачаў людзей коўзаць, каб хвалілі. Падскочыла пад гэты час і яшчэ здарэньне: нашаму камару захадалася пасьля сьцюдзёнае Нью-Ёрскае зімы у цяплейшую Аргентыну выляцець.

Зрэалізавалася й яшчэ нешта: камітэт, што некалі мае купіць беларускую „дачу". Што да іншых падзеяў, дык адбыліся перавыбары Беларускае Дапамогі з тым самым старшынём на чале, а Нью-Ёрскі аддзел БАЗА займеў новага старшыню. Царкоўная рада гэтаксама займела сабе новую галаву. Усе гэтыя падзеі адбыліся ў самую гарачыню. Зразумела, людзі тады лянівыя, больш каля вады сноўдаюцца, таму асаблівае цеснаты на згаданых выбарных сходах не заўважылася.

Улетку-ж адбыўся й зьезд беларускіх хрысьціянаў ды культурнікаў у Чыкага. Паміма чыста царкоўных справаў ён вызначыўся й гучнымі выступленьнямі сувіта сьвецкімі. А. разьнёс М-ка — бядака. Добра, што людзі ўступіліся, ато быў-бы ён напэўна экскамунікаваны.

Недзе ў гэтым часе яшчэ адна мроя зьдзейсьнілася. З. зьмяніў раён і здабыў жыцьцёвую прастору, яго годную, набыў сваю хату. На новае абсталяваньне, адылі, грошы яму ўжо не хапіла й таму ў новай хаце ўсё яшчэ крыху зашмат таго „лебенсраўму".

На Лэйбор-Дэй, ці сьв. Лебердзея, як тут кажуць цёткі з старое эміграцыі, нарабіла крыху груку „Моладзь". Яна арганізавала зьлёт на фарме сябры ...овіча. Зьляцеліся туды ня толькі маладыя гадамі, але й усе, у каго сэрца маладое. Там моладзь радзілася, пастанаўляла, танцавала, змагалася й прыканцы вялікае вогнішча паліла. Праўда, сам канец быў крыху сумнейшы, як пачатак. Нейкія зайздросныя вочы кінулі ўрокі й удзельнікам зьлёту (і старым, і маладым, і зусім малечы) на гвалт спатрэбілася ні то асьпірына, ні то рыцына, не скажу, але — ў масавай колькасьці. Ды біды з гэтага вялікае ня было. Тая, гэтая красуня крыху папасьціла — і адпусьціла. Усе засталіся жывыя.

З восенскім ветрам арганізацыі Нью - Ёрку пачалі ўзноў варушыцца. Забава, пачатак школы, яшчэ забава дзеля заработкаў. Паседжаньні... Зборкі...

Тут-жа адбылося й яшчэ адно, найбольш каляровае, вясельле — ...руцькоаы дачку аддавалі. Пасьля царкоўнае цырымоніі сьвята маладых ды бацькоў — усе каралямі хадзілі.

На Слуцкім Паўстаньні, ці накш — угодках Слуцкага Збройнага чыну, ведама, вэтэраны гаспадарылі. Ці-ж дзіва, што настрой на залі запанаваў неўзабаве крыху ваяўнічы. Гаварылі шмат... Той намагаўся пераканаць, што змагацца ня трэба, бо ўсё адно паб'юць,

(Канец на 4 бал.)

З НАШАГА ЖЫЦЬЦЯ

НЮ-БРАНСЬВІК

ДЗЕНЬ ГЕРОЯЎ Ў НЮ-БРАНСЬВІКУ

Дзень Герояў быў, з розных прычынаў, адзначаны сёлета ў Ню--Брансьвіку адно 17-га сьнежня. Пасьля сьв. Літургіі з прыгожым прынагодным казаньнем а. Мітрафорнага Пратаярэя Сьцяпана Войтанкі, ды Паніхіды за душы палеглых за Бацькаўшчыну Беларусаў, адпраўленых у царкве Жыровіцкае Маці ў Ню-Брансьвіку адбылася прысьвечаная Дню Герояў акадэмія. Адчыніў яе старшыня аддзелу БАЗА Ню-Джэрзі, перадаючы слова др. В. Васілеўскаму, які зрабіў кароткі, але зьмястоўны агляд прычынаў, што прывялі да ўпадку Слуцкаа Паўстаньня.

Урачыстасьці скончыліся часінаю цішы ў памяць тых, што аддалі сваё жыцьцё за Беларусь і адсьпяваньнем Беларускага Нацыянальнага Гімну.

16-га сьнежня 1961 г. ў Нюбрансьвіку адбылося паседжаньне ўправы аддзелу БАЗА Ню-Джэрзі. На паседжаньні быў абмяркаваны й заладжаны шэраг справаў, прыгаданых у кагадзе атрыманым управаю лісьце Галоўнае Управа БАЗА ў Ню-Ёрку. Да важнейшых пастановаў паседжаньня належыць пастанова аб пераказаньні грошы з выдавецкага фонду Аддзелу на выданьне органу БАЗА — газэты „Беларус".

КЛІЎЛЕНД

УГОДКІ СЛУЦКАГА ЗБРОЙНАГА ЧЫНУ

Кліўлендзкі аддзел БАЗА адзначыў 41-я ўгодкі Слуцкага Збройнага Чыну 3-га сьнежня 1961 году.

А 10-ай гадз. раніцою, пасьля звычайнае Літургіі, а. Аляксандар Крыт адслужыў Паніхіду па змагарох, што аддалі сваё жыцьцё за Бацькаўшчыну. Нязвычайна добры сьпеў хору пад кіраўніцтвам сп. К. Кіслага, урачысты вынас сьцягоў, складаньне жанчынамі вянку ды глыбака рэлігійная й патрыятычная казань а. Аляксандры мелі вялікае ўзьдзеяньне на вернікаў.

А гадз. 4-ай папаўдні ў царкоўнай залі пачалася акадэмія, адчыненая старшынём аддзелу сп. Ю. Гасьцеевым, пасьля чаго, у часе хвіліны цішы дзеля ўшанаваньня памяці нашых герояў, хор сп. Кіслага адсьпяваў жалобны марш. Даклад аб Слуцкіх падзеях 41 год таму меў а. Крыт. Даклад быў вельмі добры. Слухаючы яго, кожны з прысутных лепш разумеў сваё заданьне эміграната, мацнеў духам, за што дакладчыку належыцца шчырая падзяка.

Пасьля афіцыйнае часткі, адбылася мастацкая частка акадэміі, пад кіраўніцтвам сп. Кіслага. Выступалі ў ёй хор ды маладыя артыстыя й дэкляматары.

СУСТРЭЧА НОВАГА ГОДУ

31-га сьнежня Кліўлендзкі аддзел БАЗА й аддзел ЗБМА ладзілі супольнымі сіламі сустрэчу Новага 1962-га Году. Дзякуючы добрай арганізацыі й загадзя падзеленай працы, сустрэча мінула вельмі ўдала ды пабіла, хіба, рэкорд і паводля колькасьці прысутных і паводля прыбытку, што сьветчыць аб усьцяж большай папулярнасьці беларускае навагодняе сустрэчы ў Кліўлендзе. Прыгожа грала аркестра „Палесьсе" пад кіраўніцтвам сп. Ул. Літвінкі. За колькі часінаў да 12-ае гадзіны, старшыня аддзелу БАЗА сп. Гасьцееў прывітаў прысутных, пасьля чаго зайграла аркестра й уся заля замітусілася: кажны сьпяшаўся да сяброў ці знаёмых, каб скласьці ім свае найлепшыя навагоднія прывітаньні. Скрозь чулася: „Дай Божа, спаткаць наступны год у вольнай Бацькаўшчыне! Дай Божа, вярнуцца ў будучым годзе ў незалежную Беларусь!" Бяседа працягнулася да познае начы. Нікому не хацелася разыйходзіцца па хатах.

За гэтае ўдалае зладжаньне сустрэчы належыцца вялікая падзяка арганізатарам, а перадусім Жаночаму Згуртаваньню, на чале із сп-няй К. Калядою.

ЛОС-АНДЖЭЛЕС

СТАРШЫНЯ БАЗА У ЛЁС-АНДЖЭЛЕС НАВЕДАЎ НЮ-ЁРК

20-га сьнежня сёлета старшыня аддзелу БАЗА ў далёкім Лёс-Анджэлес, у Каліфорніі, наведаў із сям'ёю Ню-Ёрк і Ню-Брансьвік. Сп. Арцюх узяў удзел у зьезьдзе Беларуска-Амэрыканскага Акадэміцкага Таварыства ды меў даўжэйшую нараду із старшынём Галоўнае Управы БАЗА сп. Мерляком, у часе якое быў абмяркаваны шэраг справаў беларускае грамадзка-палітычнае дзейнасьці ў Амэрыцы й выдавецтва газэты „Беларус". Сп-ства Арцюхі сустрэлі Новы Год зь Беларусамі Ню-Ёрку й ваколіцы ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры й неўзабаве пасьля гэтага ад'ехалі назад у Каліфорнію, дзе на сп. Арцюха чакае ўжо шмат працы ў беларускай культурнай ды грамадзкай галіне.

ВОСЬМЫ ЗЬЕЗД БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАГА АКАДЭМІЦКАГА ТАВАРЫСТВА

23-га сьнежня ў Ню Ёрк адбыўся чародны 8-ы агульны зьезд Беларуска- Амэрыканскага Акадэміцкага Таварыства. На зьезд прыбылі сябры Таварыства зь Ню Ёрку й Ню Джэрзі ды прадстаўнікі ад Агаё й Каліфорнія.

Із справаздачаў уступаючае галоўнае управы Таварыства выявілася, што ўправа, хоць і здэкамплектаваная пры канцы свае кадэнцыі, праводзіла актыўную працу ў галіне арганізацыйнага, культурна- асьветнага й грамадзкага жыцьця.

У выніку праведзеных выбараў, у новую управу БААТ ўвайшлі: інж. Ю. Станкевіч — старшынём, а др. Ул. Набагез, В. Русак, Г. Орса, й Р. Гарошка — сябрамі ўправы.

Цікаваю часткаю зьезду была шырокая дыскусія над працаю на будучыню. Асабліва шмат гаварылася аб магчымасьцях пашырэньня арганізацыі ды актывізацыі ейнае дзейнасьці. Абмяркоўваліся й цяжкасьці ў працы з маладзейшымі сябрамі Таварыства ды прапановы, як прыцягнуць іх да жывейшага ўдзелу ў жыцьці арганізацыі. Было выказана гэтаксама й шмат пажаданьняў цясьнейшага супрацоўніцтва БААТ зь іншымі беларускімі арганізацыямі, а перадусім зь Беларускім Інстытутам Навукі й Мастацтва ды Згуртаваньнем Беларускае Моладзі ў ЗША. Нарэшце, было пацьверджана, што БААТ возьме чынны ўдзел у працы над запланаваным інфармацыйным зборнікам пра Беларусь у ангельскай мове, уважаючы гэтую працу за свой паважны абавязак.

Зьезд скончыўся сяброўскаю каваю, падрыхтаванаю ў міжчасе сяброўкамі БААТ.

Прысутны

Галоўная Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ў ЗША й Рэдакцыя газэты „Беларус" шчыра дзякуюць усім, хто прыслаў ім Калядныя й Навагоднія прывітаньні і, із свайго боку, зычаць ім усяго найлепшага ў новапачатым 1962 годзе.

НЮ-ЁРК

ПАСЕДЖАНЬНЕ РАДЫ ДЫРЭКТАРОЎ БАД

10-га сьнежня ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры адбылося паседжаньне Рады Дырэктароў Беларуска-Амэрыканскае Дапамогі. Паседжаньне пачалося кароткаю справаздачай зь дзейнасьці БАД, зробленаю старшынём Беларуска-Амэрыканскае Дапамогі сп. А. Шукелайцем. Пасьля справаздачы былі абмяркаваныя: справа наступнага агульнага сходу сяброў БАД, Калядная зборка ахвяраў для патрабуючых Беларусаў, справа пашырэньня дапаможнае дзейнасьці арганізацыі ды інш.

СУСТРЭЧА НОВАГА ГОДУ

У нядзелю 31-га сьнежня сёлета Беларусы Ню-Ёрку й ваколіцаў, з гасьціма, прыбылі з гэтак нават далёкіх мясцовасьцяў, як Каліфорнія ды Канада, гучна й вясёла, цалкам згодна із прыказкаю „хай цеснавата, ды ўсяго багата", сустрэлі Новы 1962 Год. Немалая заля Беларускага Грамадзкага Цэнтру ледзь стоўпіла тых, што наважылі правесьці год стары й сустрэць новы супольна беларускаю грамадою. Але дарма што так, настрой панаваў на залі дасканалы, вячэра, падрыхтаваная сяброўкамі Жаночага Згуртаваньня, была багатая й смачная, а аркестра „Бярозка", пад кіраўніцтвам сп. Ул. Бычкоўскага, не лянавалася. Роўна а 12-ай гадз. ўначы, сп. Д. Клінцэвіч, старшыня Ню-Ёрскае Акруговае Управы БАЗА, якая ладзіла Сустрэчу, прывітаў сабраных із Новым Годам і склаў ім зычэньні шчасьця ды ўдачы як у прыватным, гэтак і ў грамадзкім беларускім жыцьці.

БЕЛАРУСКІЯ КАТАЛІЦКІЯ БАГАСЛУЖБЫ

На куцьцю, 24-га сьнежня сёлета, айцец Язэп Гэрмановіч адправіў каталіцкую Калядную Імшу ў Ню Брансьвіцкай украінскай царкве сьв. Марыі для Беларусаў-каталікоў Саўт-Рыбэру й Ню-Брансьвіку.

Назаўтрае, 25-га сьнежня, на першы дзень Калядаў, а. Гэрмановіч меў сьв. Імшу з прыгожым казаньнем у капліцы сьв. Марыі, што ў Саўт-Брукліне, для Беларусаў-каталікоў Ню-Ёрку.

ГАЛОЎНАЯ УПРАВА БЕЛАРУСКА - АМЭРЫКАНСКАГА ЗАДЗІНОЧАНЬНЯ У ЗША

із жалем паведамляе, што 5-га жніўня 1961 году трагічна загінуў у самаходавым выпадку на дарозе ў Чыкага, каля Стоктані, Ілінойі,

сьв. пам. ПЁТРА ВЯРБІЦКІ,

сын Максіма й Эўдокіі, з дому Ганэцкай, народжаны 25-га жніўня 1919 году ў вёсцы Татаршчына, Маладэчанскага павету.

Сьв. пам. Пётра Вярбіцкі быў вэтэранам дывізіі „Беларусь", (1944-45), вэтэранам францускае Чужаземнае Легіі (1945-50), сябрам Аб'еднаньня Беларускіх Работнікаў у Францыі (1950-56) й сябрам БАЗА ад часу прыезду ў Амэрыку 16-га траўня 1956 г.

Памёрлы пахаваны на магільніку „Фэйрвью Сэмэтры" ў Ватэрло, Айава.

Бюро Задзіночаных Нацыяў

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ

ВЫСОКАГА КАМІСАРА ДЛЯ УЦЕКАЧОЎ

Паводле дамоўленасьці з Урадам Нямецкае Фэдэральнае Рэспублікі, грашовую кампэнсацыю могуць дастаць уцекачы, што пацярпелі ад нацыянал-сацыялістычнага перасьледу з прычыны свае **НАЦЫЯНАЛЬНАСЬЦІ** (Перасьледваных за іхную расу, веравызнаньне ці палітычныя пагляды — дамоўленасьць гэтая не абымае). На гэтую мэту Нямецкі Фэдэральны Урад пераказаў у распараджэньне Высокага Камісара 45.000,000 НМ.

Тэрмін складаньня заяваў у справе кампэнсацыі ПРАДОЎЖАНЫ да 31 САКАВІКА 1962 году. Гэта апошні тэрмін. Усе зацікаўленыя хай пачынаюць стараньні безадвалочна.

Уцекачы, што жывуць у ЗША, па дакладнейшыя інфармацыі ды адпаведныя фармуляры, павінны зварачацца да:

U.N.H.C.R., Room 3268, United Nations, N.Y.

Паводле падобнае-ж дамоўленасьці дамагаця кампэнсацыі могуць, ужо беспасярэдня ад Ураду Нямецкае Фэдэральнае Рэспублікі, і ўсе тыя ўцекачы, якія ў выніку нацыянал-сацыялістычнага перасьледу за сваю нацыянальнасьць дазналі калецтва ці пашкоджаньня здароўя. Заявы ў гэтай справе трэба кіраваць на адрыс:

Bundesverwaltungsamt, Hochhaus, Cologne, Germany.

Заявы аб кампэнсацыю за калецтва прыймаюцца да канца 1962 году.

Заўвага Рэдакцыі: Беларусы, што маюць аснову дамагацца кампэнсацыі на падставе вышэй пададзенага паведамленьня па параду й тэхнічную дапамогу ў справе складаньня заяваў могуць зьвярнуцца да:

Whiteruthenian-American Relief, Inc.
401 Atlantic Avenue, Brooklyn 17, N.Y.

ВОДГАМАН ПРЫЗНАНЬНЯ

трэба перадаваць іх ідэю, іх мастацкую асаблівасьць..."

Зь пісьменнікаў словы прызнаньня й „шчырай прыхільнасьці" надаслаў вядомы пісьменнік - узвышэнец Юрка Віцьбіч. Сваё „нязьменнае скланеньне" перад дасягненьнямі на службе „беларускаму слову й справе" „пацьвердзіў" пісьменьнік і літаратурны крытык Антон Адамовіч.

Паэта Масей Сяднёў вагу творчасьці Пясьняркі азначыў парафразаю Тычынавага выказу, як „адну з кампанэнтаў Эльбрусу беларускае паэзіі".

Паэты М. Кавыль і С. Ясень прысьвяцілі Пясьнярцы адмысловыя вершы.

Словы прывітаньня й прызнаньня ад імя свайго й сяброў факультэту славянскага аддзелу пры школе гуманістычных і сацыяльных навук Рэнсэлерскага Палітэхнічнага Інстытуту былі надасланыя кіраўніком аддзелу др. Валадзімерам Сядураю.

Зусім натуральна, што аўтарку папулярнае ўжо „Маліўтвы" горача віталі й прадстаўнікі беларускага рэлігійнага жыцьця на чале з Архіяпіскапам БАПЦ Уладыкаю Васілём. Лістоўна прывітаньне й архіпастырскае благаслаўленьне надаслаў біскуп Часлаў Сіповіч. Віталі й дастойныя айцы Л. Гарошка, Я. Гэрмановіч, Ф. Чарняўскі, Я. Пятроўскі, ды часапіс „Зьніч". Хоць і рознымі словамі, але жадалі ўсе аднаго: „далейшае плённае працы Богу на славу й Беларускаму Народу на карысьць" (а. Гарошка).

Шырокі водгаман угодкавых прывітаньняў, найлепшае пацьверджаньне таго, што й мастацкае слова Пясьняркі, і ейная ахвярная грамадзкая дзейнасьць, знайшлі ня толькі шырокае прызнаньне, але й цёплы водгук у душы й сэрцы беларускага эмігранта.

М. Г.

Пераступіўшы парог Новага Году

іншы — прысягаў, што будзе змагацца, пакуль жыцьця, іншы яшчэ — да старадаўных Ноўгарад - Северцаў нам раўнацца раіў,— адылі, да новага збройнага чыну ўсё-ж не дайшло.

Новы 1962 год у Беларускім Цэнтры быў гэткі-ж „новы", як і мінулыя гады, адно што „шчыльнейшы", бо нават яблыку, як кажуць, ня было дзе ўпасьці, да лепш арганізаваны й „смачнейшы", дзякуючы нашым жанчынам.